

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκριτείου
Πανεπιστημίου Θράκης
σε συνεργασία με το
ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος – Ινστιτούτο Πληροφορικής και Επικοινωνιών με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική
Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της ένταξης»

ΤΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΜΑΘΗΣΗΣ ΣΕ ΜΑΘΗΤΕΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΕ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

ACADEMIC MOTIVATION IN HIGH-SCHOOL STUDENTS WITH LEARNING DISABILITIES

ΤΟΥ

Παπασακελλαρίου Κωνσταντίνου του Δημητρίου

Μεταπτυχιακή διατριβή που υποβάλλεται
στην τριμελή επιτροπή για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου του
Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
του Τ.Ε.Φ-Δ.Π.Θ. σε συνεργασία με το Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. Δημόκριτος – Ινστιτούτο
Πληροφορικής και Επικοινωνιών
με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της
ένταξης»

Η τριμελής επιτροπή:

1. ΓΡΑΒΡΗΛΙΔΟΥ ΖΩΗ

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ Τ.Ε.Φ. Δ.Π.Θ.

2. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ ΑΓΑΘΗ

ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΔΑ ΕΡΕΥΝΗΤΡΙΑ Ι.Π.Τ. Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»

3. ΔΟΣΗ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΗΤΡΙΑ Τ.Ε.Φ. Δ.Π.Θ.

Αθήνα

2018

Περίληψη

Τα κίνητρα αποτελούν ένα τόσο ευρύ πεδίο στην ζωή και τη δράση των περισσότερων ζωντανών οργανισμών και η σημασία τους στην καθημερινότητα των ανθρώπων είναι αδιαμφισβήτητη. Για την εκπαίδευση κίνητρο είναι η δύναμη που ωθεί τον μαθητή να εμπλακεί στην μαθησιακή διαδικασία και να ασχοληθεί με εκπαιδευτικές και σχολικές δραστηριότητες. Η παρούσα έρευνα εξετάζει, ως προς τον προσανατολισμό τους (εσωτερικά – εξωτερικά), τα κίνητρα μάθησης μαθητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με μαθησιακές δυσκολίες και των συμμαθητών τους χωρίς μαθησιακές δυσκολίες που συνεκπαιδεύονται στα πλαίσια μίας σχολικής τάξης. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 90 μαθητές (31 με μαθησιακές δυσκολίες και 59 χωρίς) οι οποίοι φοιτούσαν σε γυμνάσια στην Αθήνα και προέρχονταν και από τις τρεις τάξεις του γυμνασίου (Α' γυμνασίου $N= 30$, Β' Γυμνασίου $N=30$ και Γ' γυμνασίου $N=30$). Στους συμμετέχοντες της έρευνας δόθηκε το ερωτηματολόγιο *Scale of Intrinsic vs. Extrinsic Orientation* (Harter, 1981) μεταφρασμένο στην ελληνική γλώσσα με τη μέθοδο της διπλής αμφίδρομης μετάφρασης και προσαρμοσμένο σύμφωνα με τις ανάγκες της συγκεκριμένης έρευνας. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες και χωρίς μαθησιακές δυσκολίες παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά ως προς τα Κριτήρια για την επιτυχία/ αποτυχία, με τους μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες να τείνουν προς τον εξωτερικό πυλώνα των κινήτρων. Ακόμη, μελετήθηκαν διαφορές στον προσανατολισμό των μαθησιακών κινήτρων ανά τάξη φοίτησης μέσα σε κάθε ομάδα ξεχωριστά. Οι μαθητές της Α' γυμνασίου χωρίς μαθησιακές δυσκολίες τείνουν να αξιολογούν βάση εξωτερικών κριτηρίων την δουλειά τους ενώ οι μαθητές της Γ' γυμνασίου βάση εσωτερικών. Στην ομάδα με τις μαθησιακές δυσκολίες, οι μαθητές της Α' γυμνασίου φάνηκε να προτιμούν τις εύκολες εργασίες και μαθήματα ενώ οι μαθητές της Γ' γυμνασίου έδειξαν μεγαλύτερη προτίμηση στις προκλήσεις. Τέλος, οι μαθητές που φοιτούσαν στην Α' γυμνασίου κινητοποιούνται περισσότερο από την αποδοχή που λαμβάνουν από τον εκπαιδευτικό και τους βαθμούς που παίρνουν, ενώ όσο μεγαλώνει η τάξη φοίτησης τόσο περισσότερο οι μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες ωθούνται στο να προσπαθήσουν από την περιέργεια και το ενδιαφέρον τους.

Λέξεις-κλειδιά: μαθησιακά κίνητρα, μαθησιακές δυσκολίες, δευτεροβάθμια εκπαίδευση, δυσλεξία, εσωτερικά κίνητρα, εξωτερικά κίνητρα, παράγοντες κινήτρων

Abstract

Motivation is such a wide field in the life and activity of most living organisms and their importance in people's everyday life is indisputable. For education, motive is the force that encourages the student to engage in the learning process and to participate in educational and school activities. The present study examines the motivation to learn, in terms of its orientation (internal - external), between secondary school pupils with learning difficulties and their classmates without learning difficulties that are co-educated within a school classroom. The sample of the survey consisted of 90 students (31 with learning difficulties and 59 without) who attended the junior high school in Athens and they came from the three grades of junior high school (1st grade $N= 30$, 2nd grade $N=30$ and 3rd grade $N=30$). The survey participants had been given the Scale of Intrinsic vs. Extrinsic Orientation (Harter, 1981) translated into Greek language using the double-duplex translation method and adapted to the needs of this research. The results of the survey showed that pupils with learning difficulties and without learning difficulties have a statistically significant difference in the Criteria for success/ failure factor, with pupils with learning difficulties tending towards the external pillar of motivation. In addition, differences in the orientation of learning motivations per class of attendance within each group were studied. Students of the first grade of junior high school without learning difficulties tend to evaluate their work based on external criteria while the students of the third grade of junior high school prefer the internal ones. Within the group with learning difficulties, the students of the 1st grade seemed to prefer the easy work and school subjects while the students of the 3rd grade showed greater preference for the challenges. Finally, the students who attended the 1st grade are more motivated by the acceptance they receive from their teacher and the grades they get, but the greater the class gets, the more the curiosity and interests of students with learning difficulties pushes them to try.

Keywords: educational motives, learning difficulties, secondary education, dyslexia, internal motives, external motives, motivation factors

Βιβλιογραφία

- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5®)*. American Psychiatric Pub.
- American Psychiatric Association. Task Force on DSM-IV. (1993). *DSM-IV draft criteria*. Amer Psychiatric Pub Incorporated.
- Ames, C. (1992). Classrooms: Goals, structures, and student motivation. *Journal of educational psychology, 84*(3), 261.
- Anderman, E., & Mael, M. (1994). Motivation and schooling in the middle graduate. *Journal of Educational research, 64*, 287-309.
- Angelelli, P., Marinelli, C. V., De Salvatore, M., & Burani, C. (2017). Morpheme-based Reading and Spelling in Italian Children with Developmental Dyslexia and Dysorthography. *Dyslexia, 23*(4), 387-405.
- Bannatyne, A. (1968). Diagnosing learning disabilities and writing remedial prescriptions. *Journal of Learning Disabilities, 1*(4), 242-249.
- Barker, K. L., McInerney, D. M., & Institute, M. D. (2002). Performance approach, performance avoidance and depth of information processing: A fresh look at relations between students' academic motivation and cognition. *Educational Psychology, 22*(5), 571-589.
- Benabou, R., & Tirole, J. (2003). Intrinsic and extrinsic motivation. *The review of economic studies, 70*(3), 489-520.
- Berkson, G., & Landesman-Dwyer, S. (1977). Behavioral research on severe and profound mental retardation (1955-1974).
- Black, P., & Wiliam, D. (2005). *Inside the black box: Raising standards through classroom assessment*. Granada Learning.
- Boekaerts, M. (2010). The crucial role of motivation and emotion in classroom learning. *The nature of learning: Using research to inspire practice, 91-111*.
- Bolliger, D. U., Supanakorn, S., & Boggs, C. (2010). Impact of podcasting on student motivation in the online learning environment. *Computers & Education, 55*(2), 714-722.

- Boyd, F. B. (2002). Motivation to continue: Enhancing literacy learning for struggling readers and writers. *Reading & Writing Quarterly, 18*(3), 257-277.
- Γενιτζές, Α. (2017). Ραδιόφωνο και εκπαίδευση: απόψεις εκπαιδευτικών για τη συμβολή του European School Radio στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2008). Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας. Μαιταίχιμο. Αθήνα, 2008
- Cokley, K. O., Bernard, N., Cunningham, D., & Motoike, J. (2001). A psychometric investigation of the academic motivation scale using a United States sample. *Measurement and evaluation in Counseling and development, 34*(2), 109-119.
- Cortiella, C., & Horowitz, S. H. (2014). The state of learning disabilities: Facts, trends and emerging issues. *New York: National center for learning disabilities, 2-45.*
- Deci, E. L., & Chandler, C. L. (1986). The importance of motivation for the future of the LD field. *Journal of learning disabilities, 19*(10), 587-594.
- Deci, E., & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. Springer Science & Business Media.
- Ferreira, M., Cardoso, A. P., & Abrantes, J. L. (2011). Motivation and Relationship of the Student with the School as Factors Involved in the Perceived Learning. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 29*, 1707-1714.
- Fincham, F., & Barling, J. (1978). Locus of control and generosity in learning disabled, normal achieving, and gifted children. *Child Development, 53*, 530-533.
- Freud, S., & Bonaparte, P. M. (1954). *The origins of psychoanalysis* (Vol. 216). London: Imago.
- Furrer, C., & Skinner, E. (2003). Sense of relatedness as a factor in children's academic engagement and performance. *Journal of educational psychology, 95*(1), 148.
- Geen, R. G. (1995). *Human motivation: A social psychological approach*. Thomson Brooks/Cole Publishing Co.
- Goldberg, M. D., & Cornell, D. G. (1998). The influence of intrinsic motivation and self-concept on academic achievement in second-and third-grade students. *Journal for the Education of the Gifted, 21*(2), 179-205.

- Gottfried, A. E. (1985). Academic intrinsic motivation in elementary and junior high school students. *Journal of educational psychology*, 77(6), 631.
- Green, M., & Sulbaran, T. (2006, October). Motivation assessment instrument for virtual reality scheduling simulator. In *E-Learn: World Conference on E-Learning in Corporate, Government, Healthcare, and Higher Education* (pp. 45-50). Association for the Advancement of Computing in Education (AACE).
- Grolnick, W. S., & Ryan, R. M. (1990). Self-perceptions, motivation, and adjustment in children with learning disabilities: A multiple group comparison study. *Journal of Learning Disabilities*, 23(3), 177-184.
- Grolnick, W. S., & Ryan, R. M. (1987). Autonomy in children's learning: An experimental and individual difference investigation. *Journal of personality and social psychology*, 52(5), 890.
- Heckhausen, H. (1991). Motivation and action (PK Leppmann, Trans.). *Beflin. Heidel.*
- Herzberg, F. (1968). *Work and the nature of man*. London: Staples.
- Hisama, T. (1976). Achievement motivation and the locus of control of children with learning disabilities and behavior disorders. *Journal of Learning Disabilities*, 9(6), 58-63.
- James, R., Douglas, C., Richard, C., JoAnna, M., & Douglas, A. (1974). Judging the important issues in moral dilemmas: An objective measure of development. *Developmental Psychology*, 10(4), 491.
- Johnson, M. K., Beebe, T., Mortimer, J. T., & Snyder, M. (1998). Volunteerism in adolescence: A process perspective. *Journal of Research on Adolescence*, 8(3), 309-332.
- Κολιάδης, Ε. (2002). Γνωστική ψυχολογία, γνωστική νευροεπιστήμη και εκπαιδευτική πράξη. *Τόμος Δ: Μοντέλο Επεξεργασίας Πληροφοριών*, Αθήνα.
- Κωσταρίδου-Ευκλείδη, Α. (2012). *Ψυχολογία κινήτρων*. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.
- Κωσταρίδου-Ευκλείδη, Α. (1999). *Ψυχολογία κινήτρων*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Kakavoulis, A. (1998). Motives for school learning during transition from primary to secondary school. *Early Child Development and Care*, 145(1), 59-66.
- Keller, J. M. (2008). First principles of motivation to learn and e3-learning. *Distance education*, 29(2), 175-185.

- Keller, J. M. (1987). Development and use of the ARCS model of instructional design. *Journal of instructional development*, 10(3), 2.
- Leclercq, A. L., & Maillart, C. (2014). Dysphasie: Réflexions autour de la définition et des critères diagnostiques. *Les entretiens de Bichat: les entretiens d'orthophonie 2014: Les "dys", état de l'art et orientations cliniques*.
- Lepper, M. R., Corpus, J. H., & Iyengar, S. S. (2005). Intrinsic and Extrinsic Motivational Orientations in the Classroom: Age Differences and Academic Correlates. *Journal of Educational Psychology*, 97(2), 184-196.
- Ley, K., & Young, D. B. (1998). Motivation in developmental and regular admission college students. *Research and Teaching in Developmental Education*, 29-38.
- Μαριδάκη-Κασσωτάκη, Αικ. (2011). *Δυσκολίες μάθησης: Ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση*. Αθήνα: Διάδραση.
- Mayes, S. D., Frye, S. S., Breaux, R. P., & Calhoun, S. L. (2018). Diagnostic, Demographic, and Neurocognitive Correlates of Dysgraphia in Students with ADHD, Autism, Learning Disabilities, and Neurotypical Development. *Journal of Developmental and Physical Disabilities*, 1-19.
- McCall, R. J. (1963). Invested self-expression: A principle of human motivation. *Psychological review*, 70(4), 289.
- Mitchell Jr, J. V. (1992). Interrelationships and predictive efficacy for indices of intrinsic, extrinsic, and self-assessed motivation for learning. *Journal of Research and Development in Education*, 25(3), 149-55.
- Moneta, G. B., & Siu, C. M. (2002). Trait intrinsic and extrinsic motivations, academic performance, and creativity in Hong Kong college students. *Journal of College Student Development*.
- Myklebust, H. R. (1971). *Pupil Rating Scale: Screening for Learning Disabilities*. Grune and Stratton, Incorporated.
- Nielsen, K., Henderson, S., Barnett, A. L., Abbott, R. D., & Berninger, V. (2018). Movement Issues Identified in Movement ABC2 Checklist Parent Ratings for Students with Persisting Dysgraphia, Dyslexia, and OWL LD and Typical Literacy Learners. *Learning disabilities (Pittsburgh, Pa.)*, 23(1), 10-23.

- Okolo, C. M. (1992). The effect of computer-assisted instruction format and initial attitude on the arithmetic facts proficiency and continuing motivation of students with learning disabilities. *Exceptionality: A Special Education Journal*, 3(4), 195-211.
- Παντελιάδου, Σ. (2011). Μαθησιακές δυσκολίες και εκπαιδευτική πράξη. *Τι και γιατί*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Παντελιάδου, Σ., & Μπότσας, Γ. (2007). Μαθησιακές Δυσκολίες: Βασικές Έννοιες & Χαρακτηριστικά. *Βόλος: Εκδόσεις Γράφημα*.
- Πολυχρονοπούλου, Σ. (2011). *Παιδιά και Έφηβοι με Ειδικές Ανάγκες και Δυνατότητες (τόμοι Α & Β)*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Πόρποδας, Κ. (1997). Δυσλεξία-Η ειδική διαταραχή στη μάθηση του γραπτού λόγου. *Αθήνα: Εκδόσεις Μορφωτική*.
- Pintrich, P. R., Anderman, E. M., & Klobucar, C. (1994). Intraindividual differences in motivation and cognition in students with and without learning disabilities. *Journal of Learning Disabilities*, 27(6), 360-370.
- Polychroni, F., Hatzichristou, C., & Sideridis, G. (2012). The role of goal orientations and goal structures in explaining classroom social and affective characteristics. *Learning and Individual Differences*, 22(2), 207-217.
- Renick, M. J. (1985a). Assessing Learning Disabled Children's Motivational Orientations in the Classroom.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary educational psychology*, 25(1), 54-67.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American psychologist*, 55(1), 68.
- Ryan, R. M., & Grolnick, W. S. (1986). Origins and pawns in the classroom: Self-report and projective assessments of individual differences in children's perceptions. *Journal of personality and social psychology*, 50(3), 550.
- Ryan, R. M., Connell, J. P., & Deci, E. L. (1985). A motivational analysis of self-determination and self-regulation in education. *Research on motivation in education: The classroom milieu*, 2, 13-51.

- Rodgers, D. L., & Withrow-Thorton, B. J. (2005). The effect of instructional media on learner motivation. *International Journal of Instructional Media*, 32(4), 333.
- Σμυρναίου, Ζ. & Κουτσίδου, Β. (2014), Οι σημαντικότερες θεωρίες για τα κίνητρα. ΤΠΕ και Κίνητρα
- Στάθης, Φ. (2001), *Κοντά στο παιδί με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες*. Αθήνα: Εκδόσεις Αργυρόπουλος.
- Συγκολίτου, Ε. (2006). *Έννοια του εαυτού και λειτουργικότητα στο σχολείο*. Θεσσαλονίκη: Αφοι Κυριακίδη.
- Sabatino, D. A. (1982). Research on achievement motivation with learning disabled populations. *Advances in Learning & Behavioral Disabilities*.
- Sansone, C., & Harackiewicz, J. M. (Eds.). (2000). *Intrinsic and extrinsic motivation: The search for optimal motivation and performance*. Elsevier.
- Sideridis, G. D. (2005). Goal Orientation, Academic Achievement, and Depression: Evidence in Favor of a Revised Goal Theory Framework. *Journal of educational psychology*, 97(3), 366.
- Skinner, E. A., Kindermann, T. A., & Furrer, C. J. (2009). A motivational perspective on engagement and disaffection: Conceptualization and assessment of children's behavioral and emotional participation in academic activities in the classroom. *Educational and Psychological Measurement*, 69(3), 493-525.
- Skinner, B. F. (1954). The science of learning and the art of teaching. *Cambridge, Mass, USA*, 99-113.
- Slavin, R. E. (2002). Evidence-based education policies: Transforming educational practice and research. *Educational researcher*, 31(7), 15-21.
- Smith, C. R. (1986). The future of the LD field: Intervention approaches. *Journal of Learning Disabilities*, 19, 461-472.
- Τρίγκα-Μερτίκα, Ε. (2010). Μαθησιακές δυσκολίες. Γενικές και ειδικές μαθησιακές δυσκολίες-Δυσλεξία. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.
- Τσομπόλη, Ε. (2017). Μαθησιακές Δυσκολίες-Δυσαριθμησία. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης*, 2016(2), 1308-1322.
- Torgesen, J. K. (1986). Learning disabilities theory: Its current state and future prospects. *Journal of Learning Disabilities*, 19(7), 399-407.

- Tzouriadou, M., Vouyoukas, C., Anagnostopoulou, E., & Menexes, G. (2015). Greek teachers' knowledge and opinions over dyslexia. *Scientific Annals-School of Psychology AUTH*, 11, 175-211.
- Urduan, T., & Schoenfelder, E. (2006). Classroom effects on student motivation: Goal structures, social relationships, and competence beliefs. *Journal of school psychology*, 44(5), 331-349.
- Vallerand, R. J., Pelletier, L. G., Blais, M. R., Brière, N. M., Senecal, C., & Vallières, É. F. (1993). On the assessment of intrinsic, extrinsic, and amotivation in education: Evidence on the concurrent and construct validity of the Academic Motivation Scale. *Educational and psychological measurement*, 53(1), 159-172.
- Vallerand, R. J., Pelletier, L. G., Blais, M. R., Briere, N. M., Senecal, C., & Vallieres, E. F. (1992). The Academic Motivation Scale: A measure of intrinsic, extrinsic, and amotivation in education. *Educational and psychological measurement*, 52(4), 1003-1017.
- World Health Organization. (1993). *The ICD-10 classification of mental and behavioural disorders: diagnostic criteria for research* (Vol. 2). World Health Organization.
- Φράγκος Χ. (1999), Ψυχοπαιδαγωγική. Θέματα παιδαγωγικής ψυχολογίας, παιδείας, διδακτικής και μάθησης, 38^η έκδοση, Αθήνα: Gutenberg – Παιδαγωγική σειρά
- Xianjun, L. (2011). Four Basic Elements in Educational Researches [J]. *Research in Higher Education of Engineering*, 5, 009.